

Vergaderjaar 2017–2018

34 773

Gevolgen van de orkaan Irma

F

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2017

Met deze brief informeer ik u over de stand van zaken met betrekking tot de wederopbouw van de Bovenwindse Eilanden. Allereerst ga ik in op het akkoord van Sint Maarten met de voorwaarden die de Nederlandse regering heeft verbonden aan de financiële bijdrage voor wederopbouw. Tevens informeer ik u over hoe de eerste gelden worden besteed (early recovery) en over het in te richten Trustfund bij de Wereldbank. Tevens wordt u op de hoogte gebracht van de stand van zaken van de wederopbouw op Saba en Sint Eustatius en over de afronding van de noodhulp aan de Bovenwindse Eilanden.

Akkoord voorwaarden Sint Maarten

Op 13 oktober jl. heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de regering van Sint Maarten per brief laten weten dat de Nederlandse regering bereid is een fonds in te stellen met een aanzienlijke financiële bijdrage voor wederopbouw. Hieraan zijn twee randvoorwaarden gesteld, te weten het instellen van een integriteitskamer en het versterken van het grenstoezicht door de Koninklijke Marechaussee en de Nederlandse Douane.

Op 18 december jl. is de landsverordening Integriteitskamer ondertekend door de Gouverneur en de demissionair Minister-President van Sint Maarten. De Onderlinge Regeling Versterking Grenstoezicht is op 19 december 2017 gepubliceerd in de Staatscourant. Hiermee is de regering en het parlement van Sint Maarten officieel akkoord gegaan met de gestelde voorwaarden aan de Nederlandse financiële bijdrage voor de wederopbouw van Sint Maarten. Ik ben verheugd uw Kamer te informeren dat de eerste stappen in de wederopbouw van Sint Maarten kunnen worden gezet. Nederland zal ook gedurende de aanvangende fase van wederopbouw strikt de hand blijven houden aan de naleving van de voorwaarden.

In mijn brief van 10 november jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd dat de Ministerraad heeft besloten een bedrag van € 550 miljoen voor de wederopbouw van Sint Maarten te reserveren. De bijdrage kan vorm krijgen in leningen, giften of inzet in natura. Ook heb ik u gemeld dat de besteding van deze Nederlandse bijdrage voor een aanzienlijk deel zal plaatsvinden via een internationale organisatie. Het is mijn intentie om dat vorm te geven via de Wereldbank, waarmee de integere, rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen wordt geborgd. De Wereldbank heeft ruime internationale ervaring met wederopbouwtrajecten, onder meer in de regio en met *small islands states*.

Early recovery

De afgelopen weken heb ik de noodzakelijke voorbereidingen getroffen zodat, nu Sint Maarten heeft ingestemd met de voorwaarden, er direct gestart kan worden met de wederopbouw van Sint Maarten. Hoewel de gesprekken met de Wereldbank in een vergevorderd stadium verkeren, is het mijn inschatting dat het een aantal weken duurt voordat het Trustfund operationeel is omdat een aantal stappen nog moeten worden doorlopen. Daarom voorzie ik in een overbruggingsfase, de zogenaamde *early recovery*, waarin zichtbare en merkbare resultaten geboekt worden om de meest urgente noden van de bevolking te verlichten én om stilstand en een verslechtering van de uitgangspositie voor de wederopbouw te voorkomen. Hiervoor wordt een budget van € 7 mln. beschikbaar gesteld vanuit de middelen voor de wederopbouw van Sint Maarten die gereserveerd staan op de Aanvullende Post.

Hiermee zal ik projecten financieren die snel kunnen starten en direct effect hebben voor de bevolking. Uitgangspunt is dat de projecten een looptijd hebben van maximaal 6 maanden. Om de rechtmatige en doelmatige besteding van deze middelen te waarborgen, wordt een bijdrage verstrekt aan gerenommeerde internationale én lokale non-gouvernementele organisaties (zoals de UN, het Rode Kruis en het Wit-Gele Kruis) en wordt aangesloten bij reeds bestaande initiatieven. In de besteding van de € 7 mln. ligt de focus op het voorzien in de basisbehoeften van de inwoners op Sint Maarten, waarbij er speciale aandacht uitgaat naar de meest kwetsbare groepen zoals kinderen en ouderen. Zo worden onder meer projecten gestart voor het herstel van huizen om juist deze kwetsbare groepen op korte termijn een dak boven het hoofd te bieden en is er aandacht voor psychosociale hulp. Daarnaast wordt voorzien in schoolmaaltijden. Ook wordt ingezet op het herstel van werkgelegenheid door het verstrekken van microkredieten aan (her)startende ondernemers en het stimuleren van innovatief ondernemerschap in samenwerking met Nederlandse startups. Daarnaast wordt ingezet op (om)scholing van jongeren en werkloos horeca en toerismepersoneel naar de bouw- en zorgsector.

Begin 2018 zal ik een incidentele suppletoire begroting naar uw Kamer sturen om de middelen te kunnen overhevelen van de Aanvullende Post naar hoofdstuk IV van de begroting, Koninkrijksrelaties.

Saba en Sint Eustatius

Zoals op 10 november jl. per brief met uw Kamer is gedeeld, heeft het Kabinet voor de wederopbouw van de openbare lichamen Saba en Sint Eustatius eenmalig € 67 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag staat los van de € 550 miljoen voor Sint Maarten. Voor de wederopbouw van Sint Eustatius en Saba worden nu, samen met de openbare lichamen en de verschillende betrokken departementen, plannen uitgewerkt om

gebouwen en infrastructuur te herstellen. De projecten die prioriteit hebben, zijn de stabilisatie van de klif en de erosie van de luchthaven op Sint Eustatius. De klif, een steil deel van het kustgebied aan de Caribische zeezijde van het eiland, is door erosie instabiel geworden. De recente orkanen hebben de situatie verergerd. Geotechnisch onderzoek wijst uit dat op korte termijn stabilisatiemaatregelen noodzakelijk zijn om de veiligheid van mensen, gebouwen en infrastructuur te garanderen. Tevens is het behoud van de klif van belang vanwege de cultuurhistorische waarde van het fort dat hierop staat, Fort Oranje. Het openbaar lichaam Sint Eustatius heeft inmiddels een noodverordening afgekondigd om de veiligheid van de inwoners te garanderen. In de aangekondigde incidentele suppletoire begroting zal een post worden opgenomen voor de uitvoering van de stabilisatiemaatregelen voor de klif. De verwachte kosten voor stabilisatie zijn € 15 mln. De dekking hiervoor komt voor € 10 mln. uit de voor Sint Eustatius en Saba beschikbaar gestelde € 67 mln. op de Aanvullende Post. De overige € 5 mln. wordt bijgedragen vanuit de Ministeries van BZK, OCW en lenW. Als gevolg van de orkanen is ook de erosie aan de achterkant van de luchthaven in een snel tempo verergerd. In 2018 wordt ook deze problematiek door lenW aangepakt. Op Saba heeft het herstel van de haven de prioriteit en wordt door lenW gewerkt aan een hersteloperatie.

Daarnaast hebben Saba en Sint Eustatius elk een beschikking ontvangen waarin staat dat aan hen 2 miljoen euro ter beschikking wordt gesteld door het Ministerie van BZK. Deze middelen zijn bedoeld voor herstelprojecten daar waar het de eilandelijke taken betreft en dus niet de verantwoordelijkheden van de vakdepartementen raakt. Hierbij valt te denken aan herstel van de openbare ruimten zoals speeltuinen en overheidsgebouwen maar ook herstel van zaken die het algemeen belang van de inwoners van het eiland raken, zoals het herstel van (zwaar) beschadigde huizen.

De verantwoording voor Saba verloopt via het reguliere begrotingsproces. Voor Sint Eustatius geldt dat vanwege de politieke, bestuurlijke en financiële situatie op het eiland is besloten dat de waarnemend gezaghebber een projectvoorstel indient bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en dat, gezien het geldende voorafgaand toezicht, wordt bezien hoe de projectaanvragen zullen worden beoordeeld en getoetst.

Afronding noodhulp

De fase van noodhulp is formeel 1 december jl. beëindigd. De kosten voor de directe noodhulpverlening als gevolg van orkaan Irma op Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba worden centraal gefinancierd vanaf de begroting van het Ministerie van BZK. Voor noodhulp is bij Najaarsnota € 55 mln. uit generale middelen ter beschikking gesteld. De noodhulpfase is op 1 december jl. afgerond, facturen konden tot deze datum bij het Ministerie van BZK worden ingediend. Momenteel vinden de laatste betalingen plaats ten laste van het kasjaar 2017 en een aantal facturen zal begin 2018 betaald worden. De begin 2018 op te maken eindbalans van de uitgaven noodhulp zal leiden tot een eindafrekening bij voorjaarsnota 2018.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops